

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา: เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย” มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา เกี่ยวกับการเล่นและของเล่นพื้นบ้านล้านนา
2. เพื่อประยุกต์และพัฒนาของเล่นเด็กพื้นบ้านล้านนาให้เหมาะสมกับพัฒนาการเด็กปฐมวัย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการเล่นและของเล่นพื้นบ้านล้านนา การเล่นของเล่นล้านนา

ของเล่นพื้นบ้านล้านนาเป็นของเล่นที่เกิดจากภูมิปัญญาของท้องถิ่นจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุพบว่าเด็กล้านนาในอดีตไม่ค่อยได้เล่นของเล่นที่ขายตามท้องตลาดทั่วไป ของเล่นส่วนใหญ่จะเป็นของที่ผลิตจากธรรมชาติ ของเล่นบางอย่างเช่นตุ๊กตาไม่ค่อยเป็นที่นิยม เพราะมีความเชื่อว่าตุ๊กตามีรูปร่างเหมือนคนจริง ๆ เพราะคนแต่ก่อนมีความเชื่อทางไสยศาสตร์ เห็นตุ๊กตาเป็นเพียงเครื่องประกอบพิธีเกี่ยวกับผี ไม่สมควรที่เด็กจะเอามาเล่น เด็กในอดีตมักจะต้องทำหน้าที่เลี้ยงน้องหรือลูกของญาติ ๆ อยู่แล้ว เนื่องจากพ่อแม่และผู้ที่มีกำลังแข็งแรงในครอบครัวต้องออกไปทำงานในไร่นาเหลือแต่คนแก่และเด็กอยู่กับบ้าน คอยดูแลเด็กตัวเล็ก ๆ ด้วยกัน จึงทำให้เด็กเกือบไม่มีความจำเป็นต้องเล่นตุ๊กตาในสังคมเกษตรกรรมนั้น เด็กชอบเล่นประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาทำโน่นทำนี่ตามที่เคยเห็นผู้ใหญ่ทำ ปัจจุบันเด็กจะเล่นของเล่นที่เป็นของสำเร็จรูปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ส่วนของเล่นพื้นบ้านล้านนาเด็กจะเล่นกับสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ เช่น พืช สัตว์ หิน ดิน

ทราย ฯลฯ ที่ประดิษฐ์เป็นของเล่นจริง ๆ นั้นมีน้อยลง ปัจจุบันพบว่าของเล่นพื้นบ้านล้านนาในจังหวัดลำปางยังมีการผลิตของเล่นพื้นบ้านและมาจัดจำหน่ายในตลาดท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวเดินเที่ยวกันทุกวันหยุดเสาร์อาทิตย์คือตลาดกองต้า ตลาดชุมชนเทศบาล 4 ของเล่นส่วนใหญ่จะมีการผลิตในจังหวัดลำปาง เชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย

2. กระบวนการประยุกต์และพัฒนาของเล่นพื้นบ้านล้านนา เพื่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย

การเล่นส่วนใหญ่ของเด็กล้านนามีการละเล่นและของเล่นหลายอย่าง que สะท้อนถึงการเล่นที่ใช้จินตนาการ ว่ามีความสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดด้านต่าง ๆ เช่น ความฉลาดที่เกิดจากการเล่น เกิดความเชื่อว่าการเล่นสามารถพัฒนาความฉลาดของเด็กได้หลายด้านทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ ความเฉลียวฉลาด ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทางทางด้านสังคม ของเล่นพื้นบ้าน คือ สิ่งของวัสดุที่นำมาเล่นโดยทำมาจากวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น เป็นผลผลิตจากธรรมชาติหรืออาจเลือกใช้จากธรรมชาติก็ได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของสังคมอื่น ๆ การละเล่นและของเล่นของเด็กล้านนาที่สามารถประยุกต์กับทฤษฎีความสัมพันธ์ของการ์ดเนอร์สามารถอธิบายได้ ดังนี้คือ

1. ปัญญาด้านภาษา เป็นความสามารถในการใช้ภาษา อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ มีการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปัญญาด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ การละเล่นและของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ส่งเสริมปัญญาด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์นั้นจะพบในขั้นตอนการเล่น เช่น การจัดลำดับผู้เล่น เกมส่ด้วยวิธีการต่างๆ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เข้าใจในการ

เรียงลำดับความสำคัญ การเล่นหลายอย่างของเด็กล้านนายังช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องรูปร่างรูปทรงได้อย่างเป็นธรรมชาติ ตั้งแต่สิ่งที่มีรูปร่างเล็กๆ เช่นการเล่นหมากเก็บ ที่เด็กๆจะมีการพยายามหาก้อนหินที่มีลักษณะกลมที่สุดเท่าที่จะหาได้ เพราะก้อนหินเป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นและยังเอื้อต่อการการเล่นมากกว่าก้อนหินที่มีรูปทรงที่เป็นเหลี่ยมเพราะอาจจะกระแทกมือทำให้ได้บาดเจ็บได้ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ อุปกรณ์การเล่นล้านนาหลาย ๆ อย่างทำให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เรื่องของรูปร่างและรูปทรง ทั้งสองมิติและสามมิติได้เป็นอย่างดีเช่น เต้าทะลวง ซึ่งมีรูปร่างครึ่งวงกลม

3. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ สามารถที่จะเข้าใจได้อย่างชัดเจน และถูกต้อง สามารถที่จะนำข้อมูลด้านมิติให้ออกมาเป็นภาพได้ มีความเนียนแหลมในการตีภาพออกจากความคิดมาสร้างเป็นงานศิลปะ ซึ่งการเล่นพื้นบ้านและของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ส่งเสริมปัญญาด้านมิติสัมพันธ์

4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว การเล่นและของเล่นพื้นบ้านล้านนา สามารถส่งเสริมปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ที่ชัดเจนมากที่สุด เพราะการเล่นล้านนาส่วนใหญ่จะมีการเคลื่อนไหวที่ส่งผลให้ผู้เล่นได้ใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเป็นการวิ่ง การเดิน การกระโดด การทรงตัว การยืดกล้ามเนื้อ ซึ่งการเล่นจะอยู่ในรูปแบบการเล่นที่มักจะเป็นการแข่งขัน หรือการเล่นที่เป็นทีมเช่น การเล่นตาล่องหรือเตย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ของเล่นพื้นบ้านล้านนา: เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยพบว่าประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลตามจุดมุ่งหมายได้ดังนี้

ปัจจุบันสภาพการเล่นของเด็กจะเล่นของเล่นที่เป็นของสำเร็จรูปแล้วเป็นส่วนใหญ่ การเล่นส่วนใหญ่ของเด็กล้านนามีการเล่นและของเล่นหลายอย่างที่สะท้อนถึงการเล่นที่ใช้

จินตนาการ ว่ามีความสอดคล้องกับการพัฒนาความฉลาดด้านต่าง ๆ เช่น ความฉลาดที่เกิดจากการเล่น เกิดความเชื่อว่าการ เล่นสามารถพัฒนาความฉลาดของเด็กได้หลายด้านทั้งพัฒนาการ ทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สอดคล้องกับรูตอล์ฟ (1984:96) ที่ได้กล่าวไว้ว่า การเล่นเป็นกระบวนการของการ พัฒนาทั้ง 4 ด้านของเด็ก คือ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และ สติปัญญา และยังนำไปสู่การค้นพบเหตุผลและความคิด การเล่น เป็นการเชื่อมโยงและนำไปสู่สภาวะสมดุลทางอารมณ์ความเฉลียว ฉลาด ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทางทางด้านสังคม ของเล่น พื้นบ้าน คือ สิ่งของวัสดุที่นำมาเล่นโดยทำมาจากวัสดุที่หาง่ายใน ท้องถิ่น เป็นผลผลิตจากธรรมชาติหรืออาจเหลือใช้จากธรรมชาติ ก็ได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งยังสอดคล้องกับ ทฤษฎีการแพร่กระจายนวัตกรรม เช่นการที่ของเล่นสมัยใหม่ ได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วและแพร่หลายในกลุ่มเด็ก ไม่ว่าจะเป็น เป็นเกมคอมพิวเตอร์ จักรยานและของเล่นที่ทำจากพลาสติกต่าง ๆ (ศาสตรา เหล่าอรรคะ, 2551) และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของ สังคมอื่นๆ การละเล่นและของเล่นของเด็กล้านนาที่สามารถ ประยุกต์กับทฤษฎีความสัมพันธ์ของการัดเนอร์สามารถอธิบายได้ ดังนี้คือ

1. ปัญญาด้านภาษา เป็นความสามารถในการใช้ภาษา อย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ มีการสื่อสารที่เชื่อมโยงกับ ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่สาลิ้ง งามศิริ (2549) ได้ สรุปการเล่นหมายถึง กิจกรรมของเด็กที่ก่อให้เกิดความ สนุกสนานเพลิดเพลินและส่งผลให้เกิดพัฒนาการในตัวผู้เล่นใน หลายหลายด้าน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม รวมไปถึงส่งเสริมทักษะความสามารถ และการคิดต่างๆ

2. ปัญญาด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ การละเล่น และ ของเล่นพื้นบ้านล้านนาที่ส่งเสริมปัญญาด้านตรรกศาสตร์และ คณิตศาสตร์นั้นจะพบในขั้นตอนการเล่น เช่น การจัดลำดับผู้เล่น เกมสืด้วยวิธีการต่างๆ จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เข้าใจในการ เรียงลำดับ ความสำคัญ สอดคล้องกับโมฟฟีฟิตท์ และ สเวดโล

(เยาวยา เดชะคุปต์, 2528, น. 12; อ้างอิงจาก Moffitt; & Swedlow, 1979 น. 2) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการเล่น ช่วยให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมเชาวน์ปัญญาจากการเล่น เด็กจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดริเริ่มแปลกๆ ใหม่ๆ ใช้สติปัญญามาประยุกต์ เพื่อสร้างผลงานทางการเล่นที่ไม่ซ้ำซาก เช่นเดิม หรือเลียนแบบจากตัวอย่างที่เคยเห็นอย่างเดียว ซึ่งช่วยให้เกิดพัฒนาการ การเล่นหลายอย่างของเด็กล้นน่ายังช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่องรูปร่างรูปทรงได้อย่างเป็นธรรมชาติ ตั้งแต่สิ่งที่มีรูปร่างเล็กๆ เช่นการเล่นหมากเก็บ ที่เด็กๆ จะมีการพยายามหา ก้อนหินที่มีลักษณะกลมที่สุดเท่าที่จะหาได้ เพราะก้อนหินเป็นวัสดุ ที่หาง่ายในท้องถิ่นและยังเอื้อต่อการการเล่นมากกว่าก้อนหินที่มีรูปทรงที่เป็นเหลี่ยมเพราะอาจจะกระแทกมือทำให้ได้บาดเจ็บได้ ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ อุปกรณ์การเล่นล้นน่ายุคใหม่หลายอย่างทำให้เด็กๆ ได้เรียนรู้เรื่องของรูปร่างและรูปทรง ทั้งสองมิติและสามมิติ ได้เป็นอย่างดีเช่น เต้าเกะลา ซึ่งมีรูปร่างครึ่งวงกลม สอดคล้องกับแนวคิดของวราภรณ์ รักวิจัย (2527, น. 91) ได้กล่าวถึง การเล่นเป็นขบวนการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ การค้นคว้า สำรวจและทดลองสิ่งต่างๆ เพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับตนเองและช่วยในการพัฒนา การเจริญเติบโตทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้เป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ สามารถที่จะเข้าใจได้อย่างชัดเจน และถูกต้อง ดังที่เพียเจต์ (Piaget, 1969) กล่าวว่า การเล่นมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสติปัญญาจากการเล่นเด็กจะสามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ จากสิ่งเร้าได้และขณะที่เด็กตอบสนองสิ่งเร้าเขาจะสามารถรับรู้สิ่งต่างๆ เข้ามาในสมอง และสามารถที่จะนำข้อมูลด้านมิติให้ออกมาเป็นภาพได้ มีความเฉียบแหลมในการตีงภาพออกจากความคิดมาสร้างเป็นงานศิลปะ ซึ่งการเล่นพื้นบ้าน และของเล่นพื้นบ้านล้นน่ายุคใหม่ที่ส่งเสริมปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ นอกจากนี้ ธนวรรณ เวียงสีมา (2546) ยังศึกษาได้ว่าการสื่อสารผ่านพฤติกรรมการเล่นและของเล่นยังเพิ่มสมาธิเด็กให้

เตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ตามที่ครูจัดให้ และยังเป็นสร้างสิ่งหนึ่ง ขึ้นมานั่นคือ การสร้างความรู้ในตนเองนั่นเอง ความรู้ที่ผู้เล่นได้ สร้างขึ้นมาจะมีอยู่กับผู้เล่นคงทน ไม่ลืมง่าย และสามารถที่จะ ถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้เข้าใจในความคิดของตนได้ดี (ทีศนา แคม มณี, 2550)

4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว การเล่นและของ เล่นพื้นบ้านล้านนา สามารถส่งเสริมปัญญาด้านร่างกายและการ เคลื่อนไหว ที่ชัดเจนมากที่สุด เพราะการละเล่นล้านนาส่วนใหญ่ จะมีการเคลื่อนไหวที่ส่งผลให้ผู้เล่นได้ใช้ร่างกายในการ เคลื่อนไหว ไม่ว่าจะเป็นการวิ่ง การเดิน การกระโดด การทรงตัว การยืดกล้ามเนื้อ ซึ่งการเคลื่อนไหวจะอยู่ในรูปแบบการเล่นที่ มักจะเป็นการแข่งขัน หรือการเล่นที่เป็นทีมเช่น การเล่นตาล่อง หรือเตย สอดคล้องกับมอฟฟิตท์ และสเวดโล (เยาวพา เดชะคุปต์, 2528, น.12; อ้างอิงจาก Moffitt; & Swedlow, 1979: 2) ได้ กล่าวถึง ความสำคัญของการเล่น ช่วยส่งเสริมสุขภาพร่างกายให้ แข็งแรงสมบูรณ์ขึ้น จากการเล่นนี้เด็กจะได้เคลื่อนไหวแขนขา และอวัยวะทุกส่วนในร่างกาย ทำให้สามารถทำงานประสาน สัมพันธ์กันได้ดีขึ้นมีทักษะ มีความแคล่วคล่องว่องไวแข็งแรงมาก ขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสาขา การศึกษาปฐมวัยและบูรณาการการเรียนการสอนในระดับ ประถมศึกษาได้

2. สามารถนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นฐานข้อมูลในการ พัฒนาสื่อของเล่นล้านนาแบบประยุกต์และสื่อที่สร้างสรรค์แบบ ใหม่ ให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน

3. สามารถนำไปบรรจุลงในหลักสูตรการพัฒนาเด็กปฐมวัย ภายใต้อหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการอนุรักษ์ของเล่นพื้นบ้านล้านนา เนื่องจากการดำเนินชีวิตของสังคมล้านนามีการเปลี่ยนแปลงบริบทไปอย่างมาก และยังเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ของเล่นพื้นบ้านล้านนาไม่ให้สูญหายไป

2. ควรมีการประยุกต์และพัฒนาของเล่นพื้นบ้านล้านนาในเชิงพาณิชย์